

OB 20. ŠTEVILKI VRHNIŠKIH RAZGLEDOV

Vrhniški razgledi št. 20 zaokrožujejo jubilejno Cankarjevo leto, v katerem so se ustvarjalci kulturnega življenja na Vrhniskem poklonili spominu na 100. obletnico smrti velikega rojaka Ivana Cankarja.

V uvodnem prispevku je strnjena fotografska razstava, nastala po motivih iz Cankarjevih del, ki so jo na pragu Cankarjevega leta pripravili Zavod Ivana Cankarja Vrhnika, Fotoklub Diana in Muzejsko društvo Vrhnika. **Razstava Zdaj naj sneži, naj brije veter ...** je v naslednjih mesecih gostovala tudi po različnih razstaviščih na avstrijskem Koroškem.

V drugem članku predstavlja Nataša Oblak Japelj nastanek in posamezne liste **Cankarjevega koledarja 2018**. Koledar je opremljen s slikami Cankarjevih prvotiskov in z razglednicami Vrhnike iz Cankarjevega časa, ki jih hrani domoznanski oddelek Cankarjeve knjižnice Vrhnika.

Tretji prispevek združuje članke in slikovno gradivo dokumentarne razstave **Ljudstvu je spomenik vseč**, ki sta jo leta 2006 pripravila Marija Oblak Čarni (Muzejsko društvo Vrhnika) in Igor Berginc (Zavod Ivana Cankarja Vrhnika). Leta 2018 je bila razstava, ki prikazuje nastajanje Cankarjevih spomenikov na Vrhniki in v Ljubljani,

dopolnjena s predstavitevjo dela akademskih kiparjev Alenke Vidrgar in Bojana Mavsarja, ki ju že dolga leta navdihuje podoba in izročilo velikega Vrhničana.

Iz poročil, ki jih je zbrala v naslednjem članku Tatjana Hojan, vidimo, kako je življenje in delo sodobnika Ivana Cankarja spremljala **pedagoška revija Popotnik**.

Sledi skupek razmišljanj **O Cankarju po naše**, ki jih je v časniku Šolski razgledi v Cankarjevem letu objavljala Tara Milčinski.

V prispevku **O Cankarju malo drugače** pa združuje spomine in pričevanja svojih prednikov Jože Jurca.

V Cankarjevem letu 2018 smo obujali tako spomine na samega pisatelja kot tudi spomine na pomnjenja, ki so jih že desetletja nazaj zapisovali njegovi sodobniki. Cankar je bil vojak v 17. pešpolku v Judenburgu; v tokratnih Vrhnških razgledih objavljamo tako tudi **spomine na Cankarja – vojaka**, ki jih je v Koledarju Prešernove družbe za leto 1955 objavil Stanko Sajovic.

Leta 2018 smo se spominjali tudi 100. obletnice tudi konca velike morije, ki je pretresla Evropo in ves svet. Nataša Oblak Japelj v prispevku, ki ga je nasloвила s Cankarjevo

mislijo »**Ali je mogoče, da se je to zares primerilo?**« opisuje, kako je zadnje desetletje nastajal spomenik padlim in pogrešanim vojakom v prvi svetovni vojni z Vrhniške in okolice ... od prvih idej Muzejskega društva Vrhnika do same postavitve ob poti, ki s Cankarjevega klanca vodi k cerkvi sv. Trojice.

Sledita dve rodoslovni raziskavi; Martina Horvat in Janez Jereb objavljata doslej neraziskani Cankarjev rodovnik po materini strani – **Ivan Cankar in njegovo sorodstvo na Žirovskem.**

Polona Verbič pa v Cankarjevem rodovniku po očetovi strani – **Andrej Cankar in njegovi potomci** ugotovi, koliko današnjih vrhniških družin še vedno raste iz istih korenin kot veliki pisatelj.

Tatjana Oblak Milčinski končuje **poročilo o Cankarjevem letu na Vrhniki s koledarjem dogodkov »Cankar za vsak dan«**, v katerem je zbranih več kot 400 različnih prireditev in dogodkov, ter obsežnim kronološkim pregledom kulturnih projektov na Vrhniškem.

V zadnjem prispevku 20. številke Vrhniških razgledov predsednica Muzejskega društva Vrhnika Katarina Oblak Brown poroča **o delu društva v letu 2019.**

Pod stilizirano belo krizantemo, ki je označevala Cankarjevo leto 2018 na Vrhniki, so se ob podpori Občine Vrhnika več kot leto dni vrstile številne predstave, koncerti, razstave in druge predstavitve, literarna srečanja, recitali, ustvarjalne delavnice, likovne kolonije, bralna srečanja, literarni in likovni natečaji, raziskovalni projekti in turistični dogodki, ki tudi sicer povezujejo in združujejo vrhniške amaterske in profesionalne kulturne ustvarjalce, vrtčevske in šoloobvezne otroke, dijake in študente, upokoјence, kulturna, športna in druga društva, gostince, turistične delavce, obrtnike ... ter vso zainteresirano javnost tudi izven občinskih meja.

Tako je vrhniški projekt »Cankar za vsak dan« prerasel svoje ime v »Cankar za vedno«, novi Vrhniški razgledi pa naj bodo spominska knjiga tega pestrega leta.

Hvala družini in vsem soustvarjalcem!

Tatjana Oblak Milčinski,
predsednica Komisije za izvedbo projekta
Cankarjevo leto 2018 na Vrhniki,

20. februarja 2020